

Notă informativă

la proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029), (număr unic 324/MM/2024)

Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autorul proiectului hotărîrii de Guvern este Ministerul Mediului cu asistența proiectului „Sprijinirea autorităților din Republica Moldova în managementul durabil al fluviului Nistru”, finanțat de Suedia, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare din Moldova.

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (în continuare Plan), ciclul II (2024-2029), a fost elaborat în baza:

1. Articolului 19 din Legea apelor nr. 272/2011 privind revizuirea Planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice la fiecare 6 ani; Hotărîrii Guvernului nr. 866/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de elaborare și de revizuire a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic, elaborată întru executarea Legii apelor nr. 272/2011, stabilește revizuirea acestuia la fiecare 6 ani.
2. Atingerea obiectivelor documentelor de politici, care au fost incluse în direcțiile prioritare de dezvoltare a unui mediu sănătos pentru îmbunătățirea calității vieții populației și ecosistemelor de apă (Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea 315/2022, Planul Național de dezvoltare 2024-2026 aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1031/2023, Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2030), aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 199/2014, Hotărîrea Guvernului nr. 1063/2016 cu privire la aprobarea Programului Național pentru implementarea Protocolului privind Apa și Sănătatea în Republica Moldova pentru anii 2016-2025, Planul Național de adaptare la schimbările climatice pînă în anul 2030).
3. Implementarea Convenției privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 17 martie 1992), care promovează implementarea managementului integrat al resurselor de apă, în special prin abordarea bazinală.

Proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029) va contribui la:

- realizarea ODD 6: „Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți”;
- realizarea OBIECTIVUL GENERAL 10 din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” „Asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur” - Obiectiv specific 10.6 gestionarea integrată a resursei de apă la toate nivelurile, inclusiv prin cooperarea transfrontalieră.
- îmbunătățirea monitoringului apelor de suprafață și subterane în scopul aprecierii gradului de calitate a resurselor de apă;
- îmbunătățirea ecosistemelor acvatice, care contribuie la menținerea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor de apă;
- reducerea surselor de poluare punctiforme și difuze, în special a nitraților proveniți din activități agricole, care poluează și eutrofizează corpurile de apă și diminuează potabilitatea apei;
- adaptarea consumului de apă la schimbările climatice, în special gestionarea corectă și durabilă a resursei de apă în condiții de secetă și inundații.
- extinderea/reabilitarea/construcția sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare/sanitație, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață a populației;
- gestionarea apelor pluviale în vederea atenuării riscului de inundații și ca o alternativă în remedierea deficitului de apă pe timp de secetă;

- asigurarea cooperării transfrontaliere și sporirea gradului de conștientizare, informare și implicare a populației în protecția resurselor de apă.

Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, dar va contribui la implementarea cadrului normativ deja armonizat cu Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. (Legea apelor nr. 272/2011).

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029) prevede:

- re-delimitarea corpurilor de apă de suprafață în corespundere cu Metodologia privind identificarea, delimitarea și clasificarea corpurilor de apă (Sistemul A), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 881/2013;

- evaluarea gradului de implementare al ciclului I al Planului de gestionare;

- evaluarea stării resurselor de apă în conformitate cu realizarea obiectivelor de mediu pentru ape cu referire la starea apelor de suprafață, a apelor subterane și a zonelor protejate din districtul bazinului hidrografic Nistru, în scopul de a proteja, de a îmbunătăți, de a reface corpurile de apă și de a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă, precum și a termenelor de atingere a acestor obiective, inclusiv prin reprezentarea cartografică a rezultatelor monitorizării pentru perioada de implementare a Planului de gestionare anterior, cu explicațiile de rigoare pentru obiectivele de mediu pentru ape care nu au fost îndeplinite;

- stabilirea obiectivelor pentru reducerea poluării corpurilor de apă și menținerea stării ecologice a acestora, îmbunătățirea sănătății populației, diminuarea presiunilor generate de alterările hidromorfologice și adaptarea la schimbările climatice (gestionarea corectă a secetei, inundațiilor și apelor pluviale);

- aplicarea bunelor practici agricole împotriva poluării cu nitrați din terenurile agricole;

- monitorizarea zonelor protejate, pentru a asigura prevenirea deteriorării calității apei, întreținerea și conservarea speciilor ce viețuiesc în aceste zone și minimizarea impactului antropic în aceste zone;

Realizarea măsurilor prevăzute în Planul de gestionare și Programul de măsuri vor asigura:

- atingerea stării ecologice și chimice bune, în special pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale pentru apele de suprafață;

- atingerea stării chimice și cantitative bune pentru apele subterane.

De asemenea, sunt incluse elemente noi privind managementul apelor pluviale și managementul secetei, gestionarea corectă a nitraților proveniți din surse agricole.

Fundamentarea economico - financiară

Costul total al măsurilor selectate pentru implementarea programului de măsuri din cadrul PGDBHN, *Ciclul II*, este estimat la aproximativ **356137,135 mii lei**, dintre care 231993,585 mii lei constituie investițiile alocate din surse financiare internaționale, prin intermediul proiectelor de asistență tehnică: „*Sprijinirea autorităților locale din Republica Moldova în managementul durabil al fluviului Nistru*” finanțat de Suedia, implementat de PNUD Moldova; „*Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Republica Moldova*” susținut de Banca Mondială, „*Îmbunătățirea managementului ariilor protejate din Republica Moldova prin dezvoltarea instituțională, consolidarea capacităților și restaurarea habitatelor*” finanțat de Agenția Austriacă de Dezvoltare, implementat de SE Biotica și AO EcoContact.

De asemenea, celelalte activități prevăzute în sumă de 124143,550 mii lei, la moment sunt planificate prin intermediul Cadrului bugetar pe termen mediu (CBTM) 2025-2027, iar pentru anul 2024 sunt aprobate prin *Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023*.

În acest sens, conform celor planificate în *Legea bugetului de stat pentru anul 2024*:

- pentru lucrările de reparație/reconstrucție și întreținere a digurilor de protecție contra inundațiilor au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 70056,10 mii lei;
- pentru îmbunătățirea calității apelor prin lucrări de curățare, adâncire, decolmatare a albiilor râurilor și consolidarea malurilor prin plantarea fișiiilor riverane și a fișiiilor de protecție au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 17655,10 mii lei;
- pentru lucrările de întreținere și reparație a barajelor lacurilor de acumulare (din bazinul districtului bazinului hidrografic Nistru) au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 3200,0 mii lei.
- pentru finanțarea lucrărilor de reabilitare/amenajare a râurilor mici, iazurilor, lacurilor și izvoarelor în scopul asigurării calității apelor, conservării biodiversității acvatice și protecției localităților și terenurilor contra inundațiilor prin intermediul Fondului Național de Mediu au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 40000,0 mii lei.

De asemenea, reieșind din faptul că activitățile sus menționate, sunt activități *importante* cu caracter continuu, care se planifică și se execută anual, în scopul protecției și gestionării durabile a resurselor de apă, prin intermediul CBTM 2025-2027 (la subprogramul 7004. *Protecția și gestionarea resurselor de apă, a inundațiilor și secetelor*), au fost planificate mijloace bugetare după cum urmează:

- pentru lucrările de reparație/reconstrucție și întreținere a digurilor de protecție contra inundațiilor au fost planificate mijloace financiare în sumă de 149478,0 mii lei;
- pentru îmbunătățirea calității apelor prin lucrări de curățare, adâncire, decolmatare a albiilor râurilor și consolidarea malurilor prin plantarea fișiiilor riverane și a fișiiilor de protecție au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 113595,6 mii lei;
- pentru lucrările de întreținere și reparație a barajelor lacurilor de acumulare au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 9600,0 mii lei.
- pentru finanțarea lucrărilor de reabilitare/amenajare a râurilor mici, iazurilor, lacurilor și izvoarelor în scopul asigurării calității apelor, conservării biodiversității acvatice și protecției localităților și terenurilor contra inundațiilor prin intermediul Fondului Național de Mediu au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 120000,0 mii lei.

În acest sens, în scopul implementării Programului de măsuri al Planului de gestionare a bazinului hidrografic Nistru pentru anii 2024-2029, ciclul II, investițiile sunt alocate au fost divizate în obiective generale, care au ca scop protecției și gestionării durabile a resurselor de apă din cadrul districtului, după cum urmează:

Pentru atingerea **obiectivului general 1**, care vizează îmbunătățirea calității resurselor de apă prin diminuarea cantităților de poluanți evacuați în corpurile de apă, s-au evaluat necesitățile financiare la nivelul aproximativ de 212105,816 mii lei. Această sumă include, surse din cadrul proiectelor internaționale menționate mai sus, precum și surse prevăzute planificate prin intermediul bugetului de stat. De asemenea, pentru unele activități incluse la acest obiectiv, costurile de implementare sunt parte componentă a bugetului și activităților curente ale instituțiilor responsabile, astfel, aceste acțiuni vor beneficia de finanțare în limita bugetelor disponibile aprobate ale instituțiilor responsabile și a partenerilor implicați.

Pentru **obiectivul general 2**, ce vizează adaptarea la schimbările climatice a resurselor de apă și diminuarea presiunilor generate de alterările hidromorfologice, în scopul utilizării raționale a resurselor de apă, au fost evaluate costuri în sumă de 136354,448 mii lei.

Pentru **obiectivul general 3** ce vizează asigurarea condițiilor de bună guvernare în scopul obținerii potențialului eficient al managementului integrat al resurselor de apă au fost evaluate resurse financiare în sumă de 7676,8705 mii lei.

De asemenea, menționăm că resursele financiare neacoperite vor fi negociate cu instituțiile internaționale, precum și conform celor menționate mai sus, sunt și vor fi solicitate în continuare din bugetul de stat la planificarea CBTM.

Elaborarea Proiectului secțiunii specializate a Planului de amenajare a teritoriului național Apă și Sănătate prezintă o prioritate, care va permite, inclusiv, realizarea Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor uzate urbane, care are ca obiectiv protejarea mediului împotriva deteriorării datorate evacuărilor de ape uzate menajere și industriale.

Specialiștii ministerului și instituțiilor de resort cu atribuții și tangență în domeniul managementul integrat al resurselor de apă apelor vor asigura activitățile ce vizează elaborarea și revizuirea cadrului normativ, vor realiza cursuri și seminare de instruire, campanii de informare privind politicile naționale de dezvoltare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II.

Rămâne necesară identificarea resurselor financiare suplimentare pentru soluționarea problemelor cu referire la:

- Realizarea proiectelor de apeduct și canalizare în localitățile rurale.
- Aprovizionarea cu apă din râul Nistru a 33 localități din raioanele Dondușeni, Soroca, Ocnița.
- Promovarea instalării stațiilor de pre-epurare/epurare la agenții economici.
- Reabilitarea Stațiilor de epurare a apelor uzate care nu asigură epurarea normativă (or. Otaci, Bălți, Șoldănești, Rezina, Călărași, Cricova).
- Reevaluarea rezervelor și resurselor de apă subterană.
- Inventarierea sondelor de exploatare în unitățile administrativ teritoriale din limitele bazinului.
- Inventarierea sondelor de monitorizare și lichidarea sondelor nefuncționale
- Aplicarea măsurilor de control a eroziunii solului, conservarea solului și reținerea naturală a apei.

În acest sens, menționăm că alocarea investițiilor și susținerea financiară pentru realizarea acestor măsuri este importantă pentru ameliorarea stării ecologice în districtul bazinului hidrografic Nistru.

Totodată, măsurile ce țin de întărirea capacităților instituționale necesită a fi realizate cu asistența internațională, ținând cont de experiența în aplicarea standardelor europene.

Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029) este un act normativ finit și nu necesită elaborarea actelor normative noi.

Totodată, proiectul Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029) se încadrează în prevederile art. 19 din Legea apelor nr. 272/2011, ce reglementează „Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic”.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În temeiul Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029), a fost consultat cu părțile interesate.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice a fost elaborat Conceptul privind elaborarea ciclului II al Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2024-2029) și consultat cu Cancelaria de Stat, urmare plasat pe pagina web a ministerului în comun cu anunțul privind inițierea elaborării proiectului (<https://www.madrm.gov.md/ro/content/anunț-privind-inițierea-elaborării-ciclului-ii-al-programului-de-gestionare-bazinului-0>, <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-inițierea-elaborării-hotararii-de-guvern-privind-aprobarea-ciclului-ii-a-programului-de-gestionare-a-districtului-bazinului-hidrografic-nistru/10627>).

Consultările publice privind elaborarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru , ciclul II (2024-2029) au fost inițiate în luna septembrie 2023.

Primul draft al Planului a fost supus consultărilor la 7 septembrie 2023 unde au participat reprezentanți ai Ministerului Mediului, Agenția de Mediu, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Inspectoratul pentru Protecția Mediului Soroca, Ministerul Sănătății, președinții celor 2 districte ale bazinelor hidrografice: Dunărea - Prut și Marea Neagră și Nistru, precum și reprezentanți ai Proiectului „Acordarea sprijinului autorităților din Republica Moldova în managementul durabil al fluviului Nistru” și ai Ambasadei Suediei. La nivel regional consultările publice s-au desfășurat în perioada 29 septembrie – 13 octombrie 2023 la inițiativa Ministerului Mediului. Consultările s – au desfășurat în trei puncte regionale – Soroca, Căușeni și Chișinău, după cum urmează:

- 28 septembrie 2023, ora 10:30, sala de conferințe a Hotelului Central Soroca, str. M. Kogălniceanu, 20, mun. Soroca.

- 29 septembrie 2023, ora 10:30, sala de conferințe (et. 2) a IP Școala Sportivă Căușeni, str. M. Eminescu 29A, 20, or. Căușeni.

- 13 octombrie 2023, ora 09:30, biroul 1015, sala de ședințe a Ministerului Mediului, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.

Anunțul a fost publicat pe pagina web a Ministerului Mediului – <https://www.mediu.gov.md/ro/content/4496> - prin care au fost informate părțile interesate despre inițierea procesului de consultări publice, astfel fiind diseminat proiectul Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (ciclul II) și agenda evenimentelor.

În cadrul consultărilor au fost implicați aproximativ 60 reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, reprezentanți locali ai inspecțiilor de protecție a mediului, întreprinderilor pentru silvicultură, centrelor de sănătate publică, precum și reprezentanți ai Comitetului districtului bazinului hidrografic Nistru, societății civile, mediului academic, parteneri de dezvoltare și alte părți interesate.

Participanții la consultările publice s-au expus pe marginea draftului de document, precum și au venit cu propuneri de completare, iar opiniile expuse au fost luate în considerare la ultima variantă a programului de măsuri. O acțiune propusă de către majoritatea participanților a fost intensificarea acțiunilor de conștientizare și informare a publicului/ societății civile despre starea calității apei în limitele districtului bazinului hidrografic Nistru. De asemenea, pentru a sigura îmbunătățirea stării apei la nivel de corp de apă s-a evidențiat ca acțiune necesară o participare mai largă a reprezentanților autorităților publice locale la consultările publice, dar și în alte acțiuni specifice.

Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (ciclul II) a fost supus consultărilor publice și cu reprezentanții societății civile din stînga Nistrului (societatea civilă, mediul academic, cercetători), eveniment desfășurat în format on-line în data de 16 ianuarie 2024, ora 10:00, cu un număr de 19 participanți. La partea de discuții au fost scoase în evidență documentarea detaliată a aspectelor necesare în elaborarea unui plan de management, dar în același timp ca o recomandare a fost de a include informație mai detaliată despre situația hidro-chimică la nivel de district.

Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (ciclul II) a fost prezentat și în cadrul Comitetului districtului bazinului hidrografic Nistru care s-a desfășurat la 20 decembrie 2023. Urmare a discuțiilor în cadrul ședinței, Comitetul a hotărît să susțină proiectul Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (ciclul II) prezentat, cu condiția de a fi luate în considerare toate propunerile pentru îmbunătățirea Programului de măsuri. Astfel, în varianta finală a Programului de măsuri au fost efectuate intervențiile necesare luînd în considerare propunerile venite din partea membrilor Comitetului. Ca urmare a organizării procesului de consultări publice, dar și a opiniei exprimate prin formă scrisă prin intermediul chestionarelor îndeplinite de fiecare participant, în parte a avut loc prioritizarea măsurilor, dar și includerea de noi măsuri care ar asigura o gestionare durabilă a corpurilor de apă din limitele districtului

precum și propunerea măsurilor pentru îmbunătățirea clasei de calitate a apelor. Astfel, în varianta finală a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (ciclul II) s-a ținut cont de propunerile venite din partea participanților în scopul îmbunătățirii conținutului documentului.

La 15.04.2024 proiectul a fost lansat în avizare oficială, fiind plasat inclusiv pe portalul guvernamental particip.gov.md la linkul: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-referitor-la-avizarea-proiectului-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-planului-de-gestionare-a-districtului-bazinului-hidrografic-nistru-ciclul-ii-2024-2029-numar-unic-324mm2024/12390>

Constatările expertizei anticorupție

Proiectul hotărârii a fost supus expertizei anticorupție, iar prin scrisoarea nr. 06/2/7143 din 25.04.2024, Centrul Național Anticorupție a remis Raportul de expertiză anticorupție, cu propuneri, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

Constatările expertizei de compatibilitate

Nu este necesar.

Constatările expertizei juridice

Proiectul hotărârii a fost supus expertizei juridice, iar prin scrisoarea nr. 04/2-5012 din 30.05.2024 Ministerul Justiției a remis Raportul de expertiză juridice, cu propuneri, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

Constatările altor expertize

Nu sunt necesare.

Ministru

Sergiu LAZARENCU